

Nr 65.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående anslag för budgetåret 1948/49 till överstyrelsen för yrkesutbildning; given Stockholms slott den 6 februari 1948.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

Josef Weijne.

Utdrag av protokollet över ecklesiastikärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 6 februari 1948.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, GJÖRES, DANIELSON, VOUGT, NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, MOSSBERG, WEIJNE, KOCK.

Efter gemensam beredning med chefen för finansdepartementet anför härefter chefen för ecklesiastikdepartementet, statsrådet Weijne följande.

I årets statsverksproposition har Kungl. Maj:t under bilagan åttonde huvudtiteln, punkten 247, föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, beräkna för budgetåret 1948/49

dels till Överstyrelsen för yrkesutbildning: Avlöningar ett förslagsanslag av 850 000 kronor;

dels ock till Överstyrelsen för yrkesutbildning: Omkostnader ett förslagsanslag av 110 000 kronor.

Sedan dessa ärenden numera färdigberetts, anhåller jag att få ånyo anmäla desamma.

I. Förslagsanslaget till Överstyrelsen för yrkesutbildning: Avlöningar.

Detta anslag är nu uppfört med 730 000 kronor och disponeras enligt personalförteckning och avlöningsstat, som återfinnas å sid. 671 i statsliggaren.

Överstyrelsen för yrkesutbildning har i sina anslagsäskanden för nästa budgetår hemställt, att anslaget måtte uppföras med 928 000 kronor, innebärande en ökning med 198 000 kronor. Av ökningen hänföra sig i runt tal 57 000 kronor till ett av överstyrelsen i dess den 20 juni 1947 avgivna betänkande (stat. off. utr. 1947: 55) angående utbildning av lärare för industri och hantverk vid anstalter för yrkesundervisning m. m. framlagt förslag om inrättande från och med den 1 juli 1948 av en ny byrå inom överstyrelsen för handhavandet av lärarutbildningen m. m. I ärendet ha utlåtanden avgivits av *statskontoret* och *statens lönenämnd*.

Avlöningar till ordinarie tjänstemän. Överstyrelsen har beräknat en höjning av denna anslagspost, nu 193 900 kronor, med 98 100 kronor till 292 000 kronor. Av ökningen belöpa 17 400 kronor på den nyssnämnda nya byrån. I övrigt betingas höjningen av följande av överstyrelsen framlagda förslag:

1) inrättande av en byrådirektörsbefattning i Ca 31, avsedd för andra byrån, samt utbyte av en amanuensbefattning å samma byrå mot en förste byråsekreterarbefattning i Ca 27,

2) uppflyttning av den nuvarande förste byråsekreterarbefattningen från Ca 27 till Ca 29,

3) ordinariesättning av de nuvarande extra ordinarie befattningarna i Ce 29 som byrådirektör och förste byråingenjör,

4) uppflyttning av befattningen såsom kansliskrivare, tillika registrator från Ca 15 till Ca 18 under tjänstebenämningen registrator,

5) ordinariesättning av en expeditionsvaktsbefattning i Ce 9 samt ombildning av den nuvarande expeditionsvaktstjänsten i Ca 10 till tjänst som förste expeditionsvakt i Ca 11,

6) ordinariesättning av 3 kontorsbiträdesbefattningar i Ce 8 i anslutning till bestämmelserna om reglering av befordringsgången för viss biträdespersonal.

De uppgifter, som av överstyrelsen avsetts skola främst ankomma på den nye byrådirektören, äro dels inspektion av de undervisningsanstalter, som ligga under andra byrån, dels att övertaga byråchefens befattning med ärenden rörande undervisningsplaner, lärarbehörigheter ävensom undervisningsmateriel för praktisk undervisning, allt i vad avser centrala verkstadsskolor samt kommunala och enskilda anstalter för yrkesundervisning, dels ock att biträda med ärenden rörande anordnande av fortbildningskurser för lärare vid högre tekniska läroverk, fortbildningskurser för elever, som genomgått sådana läroverk, samt undervisningsplaner för högre tekniska läroverk. Överstyrelsen framhåller, att med nuvarande inspektionstakt varje skola komme att inspekteras en gång vart sjätte eller sjunde år, vilket

finge anses vara alltför sällan med hänsyn till de speciella förhållandena vid flertalet av dessa skolor. Överstyrelsen har härvid bland annat pekat på den omständigheten, att många av lärarna saknade pedagogisk utbildning. — Å innehavaren av den föreslagna nya förste byråsekreterarbefattningen å andra byrån borde enligt överstyrelsens mening särskilt överflyttas de å byrån förekommande förvaltningsärendena, varigenom byråchefen skulle avlastas från ärenden av denna art och mer odelat kunna ägna sig åt sin huvuduppgift, den fackligt-pedagogiska överledningen.

Statskontoret har visserligen funnit en förstärkning av personalen å andra byrån önskvärd för att bland annat möjliggöra utvidgad och fortlöpande inspektionsverksamhet, men ansett, att i nuvarande ekonomiska läge en höjning av anslaget för inrättande av den föreslagna byrådirektörstjänsten borde ställas på framtiden. Därest emellertid statsmakterna skulle vilja tillmötesgå framställningen i denna del, borde tjänsten i vart fall ej placeras högre än i Ca 29, varjämte i dylikt fall arvodestjänsten såsom verkstads-skolinspektör borde kunna indragas. — *Statens lönenämnd* har icke funnit anledning till erinran mot den föreslagna lönegradsplaceringen (Ca 31) av den nya byrådirektörstjänsten. Däremot kunde nämnden icke finna tillräckliga skäl föreligga för att i enlighet med överstyrelsens hemställan en befattning som förste byråsekreterare i Ca 27 skulle inrättas å andra byrån utan i stället förordat, att ytterligare en byråsekreterartjänst i Ca 24 uppfördes å personalförteckningen.

Förslaget om uppflyttning i högre lönegrad av den befintliga förste byråsekreterartjänsten, vilket motiverats med den kvantitativa ökningen av de honom åvilande göromålen samt arbetsuppgifternas kvalificerade beskaffenhet, har avstyrkts av *statskontoret*, som icke funnit sådana ändrade omständigheter ha inträffat, att en förhöjd lönegradsplacering vore påkallad. *Statens lönenämnd* har däremot ansett sig böra godtaga förslaget.

Mot förslaget om ordinariesättning av en byrådirektörs- och en förste byråingenjörsbefattning har *statskontoret* icke funnit anledning till erinran. Förslaget har jämväl lämnats utan erinran av *statens lönenämnd*.

I fråga om den föreslagna löneförbättringen för registratorn har *statskontoret* icke kunnat finna, att registratorsgöromålen vore av så kvalificerad natur, att en förbättrad löneställning vore motiverad. *Statens lönenämnd* har framhållit, att berörda lönespörsmål torde bli föremål för omprövning vid den pågående utredningen rörande den högre biträdespersonalens lönegradsplacering. Lönenämnden har därför icke ansett sig i förevarande sammanhang böra ingå på något bedömande av ifrågavarande förslag.

Förslaget rörande vaktmästarpersonalen har tillstyrkts av såväl *statskontoret* som *statens lönenämnd*.

I detta sammanhang har *överstyrelsen* vidare understrukt betydelsen av att en gynnsammare proportion mellan antalet ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän inom *överstyrelsen* åstadkommes. Av sammanlagt 18 amanuenser, byråsekreterare och förste byråsekreterare vore icke mindre än 15 icke-ordinarie. *Statskontoret* har i anledning härav föreslagit utbyte av en amanuensjänst mot en byråsekreterarbefattning i Ca 24.

Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kun gl. Maj:t. *Överstyrelsen* har föreslagit, att denna post upptages med oförändrat belopp, 7 000 kronor.

Arvoden och ersättningar till inspektörer och sakkunniga biträden m. m. *Överstyrelsen* har med hänsyn till beräknad ökning av antalet examensombud vid de tekniska fackskolorna ansett en höjning av denna post med 900 kronor till 29 000 kronor erforderlig. *Statskontoret* har icke velat motsätta sig den förordade höjningen.

Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal. *Överstyrelsen* har beräknat denna anslagspost, som nu är uppförd med 465 000 kronor, till 510 000 kronor. *Överstyrelsen* har därvid räknat med å ena sidan ett minskat anslagsbehov av i runt tal 54 000 kronor vid bifall till förslagen om ordinariesättning av vissa extra ordinarie tjänster och å andra sidan ett ökat medelsbehov av i runt tal 99 000 kronor, varav i runt tal 33 400 kronor hänföra sig till den föreslagna nya byrån för lärarutbildning m. m. och återstoden avser följande av *överstyrelsen* framlagda förslag:

- 1) anställande av två nya amanuenser,
- 2) ombildning av den kansliskrivarbefattning i Ce 15, vars innehavare förestår *överstyrelsens* kassakontor, till kamrerarbefattning i Ce 23,
- 3) inrättande av 2 nya kanslibitrådestjänster i Ce 11 ävensom anställande av ytterligare 4 biträden för skriv- och kontorsgöromål,
- 4) anställande av ytterligare 2 telefonister,
- 5) ökning av anslagsmedlen till tillfälligt anställd personal m. m. med 6 000 kronor.

Av de föreslagna nya amanuenserna avses en för den från och med innevarande budgetår inrättade byrån för husligt arbete och en för första byrån (administrativa ärenden m. m.). *Statskontoret* anser att med förstärkning av amanuenspersonalen å den nya byrån bör anstå i avvaktan på närmare erfarenhet beträffande personalbehovet.

Förslaget om ombildning av en kansliskrivarbefattning till kamrerarbefattning i Ce 23 vore enligt *överstyrelsen* motiverat med hänsyn dels till den stora omslutningen av *överstyrelsens* kassa- och redovisningsverksamhet (omkring 2,5 miljoner kronor) och dels till den omdömeskrävande kamerala och tekniska granskning, som åvilade befattningshavaren beträffande viss kursverksamhet, som bedreves i *överstyrelsens* regi. *Statskontoret* har avstyrkt framställningen, medan *statens lönenämnd* ansett, att det väckta spörsmålet närmast borde upptagas till prövning i samband med

den pågående utredningen rörande den högre biträdespersonalens lönegrads-placering.

Beträffande den föreslagna ökningen av biträdespersonalen med 2 kanslibiträden och 4 kontorsbiträden har *statskontoret* framhållit, att en viss förstärkning av denna personal syntes motiverad. *Statskontoret* ville för sin del föreslå, att i samband med ordinariesättningen av 3 kontorsbiträdesbefattningar på grund av bestämmelserna om den reglerade beföringsgången för viss biträdespersonal någon motsvarande reduktion icke gjordes av icke-ordinarieposten.

I fråga om förslaget om anställande av 2 nya telefonister framgår av handlingarna i ärendet, att överstyrelsen, som hittills haft lokaler på icke mindre än fyra olika platser i staden, nu befinner sig under inflyttning i huset Valhallavägen 135, där hela ämbetsverket avses skola inrymmas. Den där befintliga telefonväxeln, som är en manuell växel, skall därvid övertagas av överstyrelsen. Enligt överstyrelsens mening tarvar nämnda växel för sin betjäning tre telefonister, inberäknad en avlösare. Överstyrelsens telefonväxel vid Sturegatan 24, som endast betjänat en del av överstyrelsens personal, har handhåfts av en telefonist samt viss kontorsbiträdespersonal. Överstyrelsen framhåller, att detta system medfört påtagliga olägenheter, då den för en tillfredsställande telefontjänst erforderliga personalkännedomen och rutinen icke förvärvades av i växeln tillfälligt tjänstgörande personal. *Statskontoret* framhåller, att då den nya växeln är manuell, den icke helt torde kunna betjänas av en telefonist. Emellertid hade *statskontoret* vid beräklandet av kontorspersonalens storlek räknat med att erforderlig avlösning skulle erhållas genom anlåtande av denna personal. *Statskontoret* har i detta sammanhang föreslagit, att undersökning verkställas genom vederbörlig myndighet, huruvida icke ifrågavarande växel borde utbytas mot en ur driftsynpunkt mer ekonomisk automatväxel.

Departementschefen. Såsom förut berörts har överstyrelsen för yrkesutbildning i ett den 20 juni 1947 avgivet betänkande framlagt vissa förslag angående utbildning av lärare för industri och hantverk vid anstalter för yrkesundervisning m. m. För handhavandet av lärarutbildningen m. fl. uppgifter föreslås därvid inrättandet från och med den 1 juli 1948 av en särskild byrå inom överstyrelsen. Vid de nu föreliggande beräkningarna av medelsbehovet för nästa budgetår under överstyrelsens avlöningsanslag har överstyrelsen räknat med ett sammanlagt belopp av i runt tal 57 000 kronor för ifrågavarande byrå. Vid anmälan i 1948 års åttonde huvudtitel av frågan om anslag för nästa budgetår till utbildning av lärare vid yrkesundervisningen uttalade jag, att jag icke vore beredd att lägga nyssnämnda betänkande till grund för framställning till 1948 års riksdag. Det av överstyrelsen för nästa budgetår beräknade anslagsbehovet kan med hänsyn härtill väsentligt reduceras.

Ordinarieposten. Ehuru arbetsbelastningen å överstyrelsens andra byrå i och för sig synes motivera en förstärkning av personalen därstädes, varigenom bland annat en välbehörlig utvidgning av inspektionsverksamheten skulle kunna vinnas, anser jag mig dock icke kunna tillstyrka de nu gjorda framställningarna om inrättande av en byrådirektörsbefattning och ombildning av en amanuens tjänst till en förste byråsekreterarbefattning å nämnda byrå.

Icke heller kan jag för närvarande förorda förslaget om uppflyttning av den nuvarande förste byråsekreterarbefattningen i högre lönegrad.

Däremot anser jag mig böra biträda förslaget om ordinariesättning av de båda nuvarande extra ordinarie befattningarna i 29 lönegraden såsom byrådirektör respektive förste byråingenjör.

I avvaktan på resultatet av den pågående utredningen rörande den högre biträdespersonalens avlönings- och anställningsförhållanden är jag icke beredd att till prövning upptaga spørsmålet om förbättrad löneställning vid befattningen såsom kansliskrivare, tillika registrator hos överstyrelsen.

I enlighet med överstyrelsens av statskontoret tillstyrkta förslag torde en icke-ordinarie expeditionsvaktstjänst böra förändras till ordinarie i 9 lönegraden och i samband därmed den nuvarande expeditionsvaktstjänsten i Ca 10 ombildas till befattning som förste expeditionsvakt i Ca 11.

I anslutning till bestämmelserna om reglerad befordringsgång för vissa biträden för kontors- och skrivgöromål torde tre extra ordinarie biträdesbefattningar i Ce 8 böra förändras till kontorsbiträdesbefattningar i Ca 8. För närvarande finnas å personalförteckningen uppförda 2 byråsekreterarbefattningar i Ca 24. Med hänsyn till det förhållandevis stora antalet amanuenser — för närvarande 15, varav 4 jämlikt den reglerade befordringsgången för sådan personal hänförs till lönegraden Ce 24 — synes antalet ordinarie byråsekreterarbefattningar böra ökas, för att en gynnsammare proportion mellan ordinarie och icke-ordinarie personal på ifrågavarande stadium skall kunna ernås. Jag förordar därför, att ytterligare 2 byråsekreterartjänster i Ca 24 uppföras å personalförteckningen, och förutsätter därvid, att motsvarande antal amanuens tjänster indrages.

Vad jag sålunda förordat beträffande ordinarieposten föranleder en ökning av denna anslagspost med i runt tal 71 100 kronor till 265 000 kronor.

Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t. Denna anslagspost torde i enlighet med överstyrelsens förslag böra uppföras med oförändrat belopp, 7 000 kronor.

Arvoden och ersättningar till inspektörer och sakkunniga biträden m. m. Enär enligt vad under hand inhämtats antalet examensombud beräknats komma att öka med tre å fyra, torde denna anslagspost i enlighet med överstyrelsens förslag böra höjas med 900 kronor till 29 000 kronor.

Icke-ordinarieposten. I likhet med statskontoret anser jag, att med en förstärkning av amanuenspersonalen å den från och med innevarande budgetår

nyinrättade byrån för husligt arbete bör anstå, till dess att ytterligare erfarenheter vunnits rörande personalbehovet å nämnda byrå. Icke heller anser jag mig kunna biträda förslaget om anställande av ytterligare en amanuens å första byrån.

I anledning av överstyrelsens förslag om ombildning av befattningen som kansliskrivare i Ce 15 å kassa- och kamrerarkontoret till en kamrerartjänst i Ce 23 vill jag erinra, att ifrågavarande befattning tillkommit från och med innevarande budgetår genom förändring av en dessförinnan med arvode förenad kassörstjänst. Jag är icke beredd att nu tillstyrka överstyrelsens ifrågavarande förslag.

I anledning av överstyrelsens förslag om förstärkning av biträdespersonalen med två kanslibiträden och fyra kontorsbiträden vill jag i anslutning till vad statskontoret anfört förorda, att någon minskning av icke-ordinarie posten icke vidtages i samband med den ordinariesättning av 3 biträdesbefattningar, som jag i det föregående tillstyrkt. De medel under ifrågavarande anslagspost, som därigenom komma att frigöras, torde av överstyrelsen få användas till förstärkning av biträdespersonalen på sätt överstyrelsen finner lämpligast. Jag utgår emellertid ifrån, att den sålunda utökade biträdespersonalen även skall räcka till för att i erforderlig utsträckning biträda vid telefonväxelns betjänande. Jag är sålunda icke beredd att därutöver förorda anvisande av särskilda medel för anställande av ytterligare telefonister. Jag kan icke heller tillstyrka den föreslagna ökningen av anslagsmedlen till tillfälligt anställd personal m. m.

Icke-ordinarieposten är för innevarande budgetår uppförd med 465 000 kronor. Genom beslut den 31 oktober 1947 har Kungl. Maj:t emellertid föreskrivit, att av det sålunda anvisade beloppet högst 446 000 kronor finge disponeras. Detta belopp bör därför läggas till grund för beräkningen av medelsbehovet för nästa budgetår. Den förordade ordinariesättningen av en byrådirektörs-, en förste byråingenjörs- och en expeditionsvaktsbefattning ävensom förändringen av 2 amanuens tjänster till byråsekreterarbefattningar i Ca 24 föranleda en minskning av detta belopp med i runt tal 52 000 kronor till 394 000 kronor.

Rörligt tillägg. Denna anslagspost bör höjas med 39 000 kronor till 75 000 kronor.

Hela avlöningsanslaget bör alltså uppföras med $(265\ 000 + 7\ 000 + 29\ 000 + 394\ 000 + 75\ 000 =) 770\ 000$ kronor, innebärande en ökning med 40 000 kronor.

Under återopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels fastställa följande personalförteckning för överstyrelsen för yrkesutbildning, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1948/49:

Kungl. Maj:ts proposition nr 65.

Personalförteckning.

Tjänstemän å ordinarie stat.

Befattning.	Lönegrad.
1 överdirektör	Cp 17
4 byråchefer	Ca 33
2 byrådirektörer	Ca 29
1 förste byråingenjör	Ca 29
1 förste byråsekreterare	Ca 27
4 byråsekreterare	Ca 24
1 kansliskrivare, tillika registrator	Ca 15
1 förste expeditionsvakt	Ca 11
1 kanslibitråde	Ca 11
1 expeditionsvakt	Ca 9
11 kontorsbiträden	Ca 8

*Extra ordinarie tjänstemän i högre lönegrad
än Ce 24.*

1 sektionschef	Ce 29
1 förste byråingenjör	Ce 27
2 konsulenter	Ce 26;

dels godkänna följande avlöningsstat för överstyrelsen för yrkesutbildning, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1948/49:

A v l ö n i n g s s t a t .

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor 265 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i> ..	» 7 000
3. Arvoden och särskilda ersättningar till inspektörer och sakkunniga biträden m. m., <i>förslagsvis</i>	» 29 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	» 394 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 75 000
Summa kronor	770 000;

dels ock till Överstyrelsen för yrkesutbildning: Avlöningar för budgetåret 1948/49 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 770 000.

II. Förslagsanslaget till Överstyrelsen för yrkesutbildning: Omkostnader.

Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 85 000 kronor, varav 2 500 kronor till sjukvård m. m., 28 000 kronor till reseersättningar och 48 500 kronor till övriga expenser. *Överstyrelsen* har för nästa budgetår hemställt om en höjning av anslaget med 37 000 kronor, varav på nämnda poster belöpa respektive 1 500, 12 000 och 23 500 kronor. Av sistnämnda båda belopp hänföra sig 4 000 respektive 15 000 kronor till den av överstyrelsen föreslagna nya byrån för lärarutbildning m. m. I övrigt motiveras höjningen av posten till reseersättningar med angelägenheten av en utvidgning av inspektionsverksamheten och av posten till övriga expenser med den utvidgade verksamheten redan inom ramen för överstyrelsens nuvarande fyra byråer och den fristående sektionen.

Statskontoret har beträffande föreliggande förslag, i vad detsamma icke hänför sig till den förordade nya byrån för lärarutbildning m. m., icke velat motätta sig en uppräknings av posterna till sjukvård m. m. och övriga expenser med 1 500 kronor respektive 7 000 kronor. Till reseersättningar ansågo sig statskontoret icke kunna tillstyrka en höjning med mer än 2 000 kronor.

Departementschefen. Anslagsposten till sjukvård m. m. torde med hänsyn till belastningen bära uppräknas med 1 500 kronor till 4 000 kronor. Jag anser mig även bära i så måtto biträda överstyrelsens övriga förslag, att jag i nära anslutning till statskontorets ståndpunkt förordar en höjning av anslagsposten till reseersättningar med 2 000 kronor till 30 000 kronor och av delposten till övriga expenser med 6 500 kronor till 55 000 kronor. Hela anslaget bör sålunda höjas med $(1\,500 + 2\,000 + 6\,500 =)$ 10 000 kronor till 95 000 kronor. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Överstyrelsen för yrkesutbildning: Omkostnader*
för budgetåret 1948/49 anvisa ett *förslagsanslag*
av kronor 95 000.

Vad departementschefen sålunda under punkterna I och II hemställt, däri statsrådets övriga ledamöter instämma, bifaller Hans Maj:t Konungen samt förordnar, att till riksdagen skall avlätas proposition av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Sven Ljungberg.